

Wam, knoop (kinknobbel), ruime lichaamshuid, ruim borstvel en broekvorming bij konijnen

Tekst: Wim Lindeboom

Foto's: Theo Janssen

De konijnenstandaard vermeld bij de beschrijving van de algemene lichaamsbouw iets over de wam, wamaanzet en kinknobbel. Beiden zijn niet gewenst.

Indien voor zover toegestaan, dan dient de wam zo klein mogelijk, enkelvoudig, recht en aan de bovenzijde van de hals geplaatst te zijn. De kinknobbel dient niet sterk ontwikkeld te zijn en aan de onderzijde van de kin geplaatst te zijn. Bij de algemene lichte en zware fouten wordt iets geschreven over lichaamshuid, borstvel en broekvorming. Maar waar hebben we het dan over bij het konijn? Hoe ontstaat het? Wat is het? Is het goed of fout? Is het kenmerkend voor sommige rassen? Hoe gaan de keurmeesters hier mee om? En wat zijn dan die varianten die we hierbij ook nog noemen, zoals: halskraagje en haarstuwing. Allemaal vragen waar de meeste konijnenfokkers mee te maken krijgen.

Ik zal proberen al deze zaken een voor een te benoemen, echter in de wetenschap dat ik niet volledig zal kunnen zijn en dat alle rassen niet over één kam te scheren zijn. Allereerst wil ik benoemen dat we een mannelijk of een vrouwelijk konijn kunnen herkennen aan drie typische kenmerken: In de eerste plaats aan het geslachtsorgaan, maar een konijn heeft ook een tweede kenmerk waaraan we kunnen zien of we met een mannelijk of een vrouwelijk dier te maken hebben. Een mannelijk konijn heeft een kenmerkende dikke kop-brede wangen- met een rond neusbeen. Een vrouwelijk konijn heeft een veel fijnere kop en het neusbeen is smaller tussen de ogen en minder rond, *tevens krijgt een vrouwelijk dier op latere leeftijd meestal een wam(metje)*. Een



Jonge Lotharingerdwerg driekleur voedster, ruim in de borst.

derde kenmerk is dat bij een mannelijk dier de huid dikker is dan bij een vrouwelijk dier. Het laatste kenmerk blijkt voor veel fokkers lastig te zijn en vooral bij jonge dieren is dit een niet eenvoudig kenmerk. In het vervolg van dit artikel zal ik mannelijke dieren als ram benoemen en vrouwelijke dieren als voedster.

De wam

Voordat de wam er is zijn we al twee stadia gepasseerd, namelijk de haarstuwing en/of

halskraagje die overgaat in wamaanzet en uiteindelijk een wam wordt. De wam is een huidplooi die (meestal) bovenaan de hals zit. Variaties zijn: dubbele-, scheve-, of een beenwam. Een wam wordt gevormd door onderhuids vetweefsel dat op de keel ligt of bovenaan de hals. Hoe ontstaat zo'n wam en dan hoofdzakelijk alleen bij voedsters? Voeding is een van de oorzaken. Te hard voeren creëert een wam bij voedsters en soms zelfs bij rammen. Dit is van toepassing bij alle



Wamaanzet bij een Vlaamse Reus.



Wamaanzet bij een Witte van Hotôt.

rassen van groot tot dwerg, maar een ram is er minder gevoelig voor. Heeft een ram een wam dan kunt u deze beter niet inzetten voor de fok omdat deze dan waarschijnlijk te veel oestrogeen heeft oftewel te veel vrouwelijke hormonen. De wam kan ook erfelijk zijn. Strenge selectie hierop geeft goede resultaten. Zo zien we bij Vlaamse Reuzen dat de wammen veel kleiner zijn geworden de

laatste 50 jaren. Ook bij de Franse Hangoor zijn door selectie al goede resultaten geboekt.

Is een wam te voorkomen? Misschien door hele strenge selectie, maar ik betwijfel het omdat het *een natuurlijk verschijnsel is bij voedsters*. Een natuurlijk verschijnsel in die zin, dat vetweefsel en geslachtshormonen, naast voeding, verantwoordelijk zijn voor

de wamvorming bij voedsters. Bij sommige rassen kunnen we op een leeftijd van drie maanden al enige haarstuwung constateren bij voedsters. Het secundaire geslachtskenmerk is dan vaak al zichtbaar. Een voedster heeft al gauw 10% meer vetmassa dan een ram. Deze vetmassa concentreert zich op bepaalde plaatsen in het lichaam. Het geslachtshormoon oestrogeen is hier mede



Wam bij oude Lotharinger voedster.



Wam bij een oude Lotharinger voedster.

verantwoordelijk voor, omdat deze een enzym produceert dat ervoor zorgt dat het vet op bepaalde plaatsen wordt opgeslagen. Hierdoor ontstaat dan een huidplooi die op geen enkele manier meer weg te krijgen is. Dus eenmaal een wam, is levenslang een wam. Mijns inziens is het daarom te verdedigen dat bij de meeste rassen, ook bij jonge voedsters, een vorm van haarstuwing/halskraagje c.q. een klein wammetje toegestaan zou moeten worden op positie 2 van de standardeisen! Mede gelet op diervriendelijkheid -in dit geval voeding-, is dit een reden om de standaard bij bijna alle rassen aan te passen. Haarstuwing, halskraagje of klein wammetje zal dan bij de midden-, kleine- en dwergassen niet gelijk moeten leiden tot een uitsluiting, maar toegestaan moeten worden. De standaard is bij veel rassen erg ruim/tolerant geworden, zoals bijvoorbeeld bij de oorlengten en gewichten. Om over de toegestane tekeningfouten bij de diverse tekeningrassen maar niet te spreken. Waarom zouden wij dieren uitsluiten die *van nature bij het ouder en volwassen worden een wam(metje) vormen!* Als de standaard hierop wordt aangepast, zullen we meer (oudere) voedsters zien op tentoonstellingen. Eenieder zal ook begrijpen dat bij enkele specifieke rassen een wam totaal niet zal staan en uit den boze is. Hierbij denken wij aan de Belgische Haas en Polish. Maar bij de meeste rassen zal ook bij jonge dieren een wamaanzet of halskraagje toegestaan moeten worden, zodat deze dieren niet meer worden uitgesloten voor een predicaat. We moeten wel beseffen dat deze dieren waarschijnlijk niet een show zullen winnen,

maar een Wener van 5 kg met 9 cm oren zal ook geen show winnen, maar krijgt volgens de standaard wel een predicaat. De grote shows zitten voornamelijk aan het einde van het seizoen en dan zijn de meeste voedsters al ouder dan negen maanden en hebben van nature al een begin gemaakt met de wamvorming.

Hoe kunnen we constateren of een dier een wam(metje) heeft? De meeste konijnenrassen hebben een middelhoge stelling. Echter ze drukken zich liever als ze op de keurtafel staan en dan lijkt het al gauw dat er iets

Wamvorming bij voedsters is moeilijk tegen te houden omdat dit een natuurlijk verschijnsel is.

van haarstuwing, wamaanzet of wammetje aanwezig is. Dit is ook logisch, want druk uw eigen kin maar eens op de borst en kijk dan maar eens in de spiegel, u zult zien dat u een wam of zelfs een dubbele wam heeft. Dus op deze manier moeten we niet vaststellen of een dier een huidplooi (wam) boven aan de keel heeft. In een eerder artikel over Stelling heb ik geschreven dat type en

bouw pas echt te beoordelen zijn als het dier in stelling staat. Dus de keurmeester mag alleen een wam(metje) benoemen als deze te constateren is als het dier goed gesteld is. Dieren met een lage stelling laten meestal al gauw iets van haarstuwing of wamvorming zien en dan verwijst ik hoofdzakelijk naar de hangoorassen. Deze rassen zijn erg gevoelig voor wamvorming en ze hebben de houding ook nog niet mee.

Conclusie: Wamvorming bij voedsters is moeilijk tegen te houden omdat dit een natuurlijk verschijnsel is. Wamvorming is wel te beïnvloeden door selectie en voeding. Aanbeveling: Sta bij alle rassen toe dat voedsters een geringe wamaanzet of halskraagje mogen hebben. Alleen bij een dier in stelling moeten we bezien of er haarstuwing, wamvorming of wam aanwezig is. Tip: Haarstuwing ontstaat ook nog wel eens omdat er oud haar bovenaan de keel zit. Dit kunt u eenvoudig met een kammetje verwijderen.

De kinknobbel (knoop)

De standaard schrijft: Bij rammen is een kinknobbel/knoop toegestaan. Deze mag niet sterk ontwikkeld zijn. De kinknobbel/knoop is aan de onderzijde van de kin geplaatst. In plaats van kinknobbel zal ik het woord knoop gebruiken. Bij beiden wordt hetzelfde bedoeld. De knoop bevindt zich onder de kin, terwijl de wam (huidplooi) bovenaan de keel zit. De wam is een huidplooi en de knoop is een klier(groep) die bij rammen duidelijker aanwezig is dan bij voedsters. Dus hier hebben we al een paar grote verschillen ten opzichte van de wam. De knoop is een klier die een geurstof afscheidt en



Haarstuwing, halskraagje bij een Hollander.



Halskraagje, let ook op de witte tastharen in gekleurde pels.



Jonge Lotharingerdwerg voedster, ruim in de borst.



Halskraagje bij een Papillon.



Lotharinger met wam en ruim in de borst. Het platte neusbeen zien we niet graag.

waar de ram zijn terrein mee afbakt. De geurstof is kleurloos en voor ons reukloos, echter de konijnen ruiken deze geurstof wel en kennen de betekenis ervan. U ziet uw rammen vast wel eens met hun kin over de voerbak en andere voorwerpen schuren. Hij is dan bezig deze geurstof af te scheiden en zijn eigendommen te kenmerken. Voedsters doen dit bij hun jongen zodat de jongen de geur hebben die zij afscheidt. Als er bij het overleggen van jongen geen acceptatie is van de pleegmoeder dan komt dit omdat de pleegjongen niet de geur hebben van de pleegmoeder. De pleegmoeder een poosje uit het hok nemen of de pleegjongen even

onder de kin van de moeder wrijven kan een oplossing zijn. Bij de ram is de knoop sterker (groter) ontwikkeld dan bij de voedster.

Is een zichtbare kinknoop bij onze konijnenkeuring nu een fout of niet?

De standaard is daar niet echt duidelijk over. De standaard zegt in het algemeen dat deze niet sterk ontwikkeld mag zijn en dat deze aan de onderzijde van de kin moet zitten. Bij de diverse hangoorrassen wordt bij positie 4 Kopvorm wel de kinknobbel(knoop) benoemd. De tekst is dan: Hieronder wordt verstaan een aanhangsel onder de kin, niet aan de keel, zo klein mogelijk en goed gevormd. Het zou mooi zijn dat ook in de

standaard enige uitleg zou staan wat nu precies zo'n knoop is en wat wel en niet toegestaan is. Maar ook hier, net als bij de wam, is de knoop een natuurlijk verschijnsel. De wam hoofdzakelijk bij de voedsters en de kinknoop hoofdzakelijk bij de rammen.

Ruime lichaamshuid, borstvel, broek

De standaard vermeldt weinig over deze drie dingen bij de huid. Bij de lichte fouten wordt geschreven van 'iets' bij alle drie en bij de zware fouten 'te' ruim en 'zware' broekvorming. Ruim lichaamshuid en ruim borstvel komt bij alle rassen voor, naar mijn eigen ervaring het meest bij voedsters. Het dier zit dan wat ruim in zijn jas (huid). De oorzaak kan zijn vermagering of erfelijke aanleg, zoals bij veel hangoorrassen het geval is. Broekvorming komt volgens mij ook het meest voor bij de voedsters en bij alle rassen. Aanwezigheid van broekvorming kan men het beste constateren als je met de hand de rugbelijning volgt tot en met de achterhand. Je voelt dan dat de huid als een soort ril over de achterbenen gaat. Over de volle breedte van de achterhand, net boven de staartwortel is het overtollige vel duidelijk te voelen. Bij broekvorming heeft het dier optisch vaak een mooie ronde brede achterhand. Hoe broekvorming ontstaat is voor mij een raadsel. Elk jaar heb ik wel een paar dieren die het (iets) vertonen, maar ik kan niet achterhalen waarom bij de één wel en bij de ander niet. Opvallend is dat er bij de keuring weinig aandacht aan wordt gegeven. Menigmaal zie ik dieren met dit verschijnsel, maar er staat dan geen opmerking op de keurkaart. <<



Scheve wam en ruim borstvel bij Witte Nieuw Zeelander.

